TIESAS SPRIEDUMS (ceturtā palāta)

2015. gada 17. decembrī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu — Regula (EK) Nr. 1924/2006 — Direktīva 2009/54/EK — Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 11. panta 1. punkts un 16. pants — Patērētāja aizsardzība — Uzturvērtības un veselīguma norādes — Dabīgie minerālūdeņi — Nātrija vai sāls saturs — Aprēķināšana — Nātrija hlorīds (galda sāls) vai kopējais nātrija daudzums — Vārda un informācijas brīvība — Darījumdarbības brīvība

Lieta C-157/14

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Conseil d'État* (Francija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2014. gada 26. martā un kas Tiesā reģistrēts 2014. gada 4. aprīlī, tiesvedībā

Neptune Distribution SNC

pret

Ministre de l'Économie et des Finances .

TIESA (ceturtā palāta)

šādā sastāvā: trešās palātas priekšsēdētājs L. Bejs Larsens [*L. Bay Larsen*], kas pilda ceturtās palātas priekšsēdētāja pienākumus, tiesneši J. Malenovskis [*J. Malenovský*], M. Safjans [*M. Safjan*] (referents), A. Prehala [*A. Prechal*] un K. Jirimēe [*K. Jürimäe*],

ģenerāladvokāts N. Jēskinens [*N. Jääskinen*],

sekretārs V. Turē [*V. Tourrès*], administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2015. gada 26. februāra tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— *Neptune Distribution SNC* vārdā – *D. Bouthors*, *M. Fayat* un *A. Vermersch*, advokāti,

— Francijas valdības vārdā – *S. Menez* un *D. Colas*, kā arī *S. Ghiandoni*, pārstāvji,

— Grieķijas valdības vārdā – *I. Chalkias*, kā arī *E. Leftheriotou* un *A. Vasilopoulou*, pārstāvji,

— Itālijas valdības vārdā – *G. Palmieri*, pārstāve, kurai palīdz *M. Santoro*, *avvocato dello Stato*,

— Eiropas Parlamenta vārdā – *A. Tamás* un *J. Rodrigues*, pārstāvji,

* Tiesvedības valoda – franču.

— Eiropas Savienības Padomes vārdā – *J. Herrmann* un *O. Segnana*, pārstāvji,

— Eiropas Komisijas vārdā – *K. Herbout-Borczak* un *S. Grünheid*, pārstāves,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus 2015. gada 9. jūlija tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir, pirmkārt, par to, kā interpretēt Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 20. decembra Regulas (EK) Nr. 1924/2006 par uzturvērtības un veselīguma norādēm uz pārtikas produktiem (OV L 404, 9. lpp., un labojums – OV 2007, L 12, 3. lpp.), kurā grozījumi izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 15. janvāra Regulu (EK) Nr. 107/2008 (OV L 39, 8. lpp.; turpmāk tekstā – "Regula Nr. 1924/2006"), pielikumu, un, otrkārt, par Eiropas Parlamenta un Padomes 2000. gada 20. marta Direktīvas 2000/13/EK par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz pārtikas produktu marķēšanu, noformēšanu un reklāmu (OV L 109, 29. lpp.) 2. panta 1. punkta, Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 18. jūnija Direktīvas 2009/54/EK par dabīgo minerālūdeņu ieguvi un tirdzniecību (OV L 164, 45. lpp.) 9. panta 1. un 2. punkta, kā arī tās III pielikuma, tos lasot atbilstoši Regulas Nr. 1924/2006 pielikumam, spēkā esamību.

2 Šis lūgums ir iesniegts tiesvedībā starp *Neptune Distribution SNC* (turpmāk tekstā – "*Neptune Distribution*") un *ministre de l'Économie et des Finances* [finanšu un ekonomikas ministru] par to, vai ir tiesisks *chef de l'unité départementale de l'Allier de la direction régionale de la concurrence, de la consommation et de la répression des fraudes d'Auvergne* [Overņas Konkurences, patērētāju un krāpšanas apkarošanas ģenerāldirektorāta Aljē departamenta nodaļas vadītāja] 2009. gada 5. februāra brīdinājums, kā arī *ministre de l'Économie, de l'Industrie et de l'Emploi* [ekonomikas, rūpniecības un nodarbinātības ministra] 2009. gada 25. augusta lēmums, ar ko tikusi noraidīta *Neptune Distribution* iesniegtā sūdzība augstākstāvošajai iestādei.

Atbilstošās tiesību normas

ECPAK

3 Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas, kas parakstīta 1950. gada 4. novembrī Romā (turpmāk tekstā – "ECPAK"), 10. pantā "Izteiksmes brīvība" ir noteikts:

"1. Ikvienam ir tiesības brīvi izteikties. Šīs tiesības ietver uzskatu brīvību un tiesības saņemt un izplatīt informāciju un idejas bez iejaukšanās no publisko institūciju puses un neatkarīgi no valstu robežām. [..]

2. Tā kā šo brīvību īstenošana ir saistīta ar pienākumiem un atbildību, tā var tikt pakļauta tādām prasībām, nosacījumiem, ierobežojumiem vai sodiem, kas paredzēti likumā un nepieciešami demokrātiskā sabiedrībā, lai [..] aizsargātu veselību, aizsargātu citu cilvēku [..] tiesības [..]."

Savienības tiesības

Harta

4 Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – "Harta") 11. panta "Vārda un informācijas brīvība" 1. punktā ir noteikts:

"Ikvienai personai ir tiesības uz vārda brīvību. Šīs tiesības ietver uzskatu brīvību un brīvību saņemt un izplatīt informāciju vai idejas bez valsts iestāžu iejaukšanās un neatkarīgi no valstu robežām."

5 Saskaņā ar Hartas 16. pantu "Darījumdarbības brīvība":

"Darījumdarbības brīvību atzīst saskaņā ar Savienības tiesību aktiem un valstu tiesību aktiem un praksi."

6 Hartas 52. pantā "Tiesību un principu piemērošana un interpretēšana" ir noteikts:

"1. Visiem šajā Hartā atzīto tiesību un brīvību izmantošanas ierobežojumiem ir jābūt noteiktiem tiesību aktos, un tajos jārespektē šo tiesību un brīvību būtība. Ievērojot proporcionalitātes principu, ierobežojumus drīkst uzlikt tikai tad, ja tie ir nepieciešami un patiešām atbilst vispārējas nozīmes mērķiem, ko atzinusi Savienība, vai vajadzībai aizsargāt citu personu tiesības un brīvības.

[..]

3. Ciktāl Hartā ir ietvertas tiesības, kuras atbilst [ECPAK] garantētajām tiesībām, šo tiesību nozīme un apjoms ir tāds pats kā minētajā Konvencijā noteiktajām tiesībām. Šis noteikums neliedz Savienības tiesībās paredzēt plašāku aizsardzību.

[..]

7. Savienības un dalībvalstu tiesas pienācīgi ievēro skaidrojumus, kas izstrādāti, lai sniegtu norādes šīs Hartas interpretācijai."

7 Paskaidrojumos attiecībā uz Pamattiesību hartu (OV 2007, C 303, 17. lpp.; turpmāk tekstā – "Paskaidrojumi attiecībā uz Hartu") attiecībā uz Hartas 11. pantu ir precizēts, ka saskaņā ar Hartas 52. panta 3. punktu tiesību uz vārda un informācijas brīvību nozīme un darbības joma ir tāda pati, kāda garantēta ECPAK.

Regula Nr. 1924/2006

8 Regulas Nr. 1924/2006 preambulas 1. un 9. apsvērumā ir noteikts:

"1) Kopienā pārtikas produktu marķējumā un reklāmā tiek aizvien vairāk izmantotas uzturvērtības un veselīguma norādes. Lai nodrošinātu augstu patērētāju aizsardzības līmeni un atvieglotu viņu izvēli, tirgū laistajiem produktiem, tostarp arī ievestajiem, vajadzētu būt drošiem un atbilstīgi marķētiem. Daudzveidīgs un līdzsvarots uzturs ir labas veselības priekšnoteikums, un atsevišķi produkti ir salīdzinoši nozīmīgi kopējā uzturā.

[..]

9) Pārtikas produktos var būt ietvertas daudzas uzturvielas un citas vielas, tostarp arī [..] minerālvielas, tostarp mikroelementi, [..] ar uzturvērtību vai fizioloģisku ietekmi, un ne tikai, kam var piemērot norādi. Tāpēc būtu jānosaka vispārējie principi, kas piemērojami visām pārtikas produktu

norādēm, lai nodrošinātu augstu patērētāju aizsardzības līmeni, sniegtu patērētājam informāciju, kas vajadzīga izvēles izdarīšanai, pilnībā pārzinot faktus, kā arī, lai pārtikas rūpniecībā radītu vienādus konkurences nosacījumus."

9 Šīs regulas 1. pantā ir paredzēts:

"1. Šī regula saskaņo dalībvalstu normatīvajos un administratīvajos aktos paredzētos noteikumus, kas attiecas uz pārtikas produktu uzturvērtības un veselīguma norādēm, lai nodrošinātu efektīvu iekšējā tirgus darbību, vienlaikus nodrošinot augstu patērētāju aizsardzības līmeni.

2. Šo regulu piemēro pārtikas produktu uzturvērtības un veselīguma norādēm, kas sniegtas tirdzniecības informācijā marķējuma, noformējuma vai reklāmas veidā attiecībā uz pārtikas produktiem, ko piegādā galapatērētājam.

[..]

5. Šo regulu piemēro, neskarot šādus Kopienas noteikumus:

[..]

b) Direktīvu [2009/54]

[..]."

10 Saskaņā ar šīs regulas 2. panta 2. punktu:

"Piemēro arī šādas definīcijas:

[..]

4) "uzturvērtības norāde" ir jebkura norāde, kas pauž, liek domāt vai netieši norāda, ka pārtikas produktam ir sevišķi labvēlīgas uzturīpašības, ko rada:

[..]

b) uzturvielas vai citas vielas, ko tas

i) satur,

ii) satur mazākā vai lielākā attiecībā vai

iii) nesatur;

5) "veselīguma norāde" ir jebkura norāde, kas pauž, liek domāt vai netieši norāda, ka pastāv saikne starp pārtikas produktu kategoriju, pārtikas produktu vai kādu tā sastāvdaļu un veselību;

[..]."

11 Šīs pašas regulas 8. panta 1. punktā ir noteikts:

"Uzturvērtības norādes ir atļautas tikai tādā gadījumā, ja tās ir uzskaitītas pielikumā un atbilst šajā regulā paredzētajiem nosacījumiem."

12 Regulas Nr. 1924/2006 13. pantā ir noteikts:

"1. Veselīguma norādes, kas apraksta vai attiecas uz:

a) uzturvielu vai citu vielu nozīmi augšanā, attīstībā un ķermeņa funkcijās [..]

[..]

Norādes, kas ir pamatotas ar 3. punktā noteikto sarakstu, var izmantot bez 15. līdz 19. pantā paredzētās procedūras, ja tās ir:

i) pamatotas ar vispārpieņemtiem zinātniskiem datiem un

ii) viegli saprotamas vidusmēra patērētājam.

[..]

3. Komisija pēc apspriešanās ar [Pārtikas nekaitīguma iestādi (*EFSA*)] [..], vēlākais, līdz 2010. gada 31. janvārim pieņem Kopienas sarakstu, kura mērķis ir grozīt nebūtiskus šīs regulas elementus, papildinot to ar atļautām norādēm, kā minēts 1. punktā, un visiem vajadzīgajiem šo norāžu izmantošanas nosacījumiem.

[..]"

13 Šīs regulas pielikumā "Uzturvērtības norādes un nosacījumi, ko tām piemēro" ir ietverti tostarp šādi noteikumi:

"Maz nātrija/sāls

Norādi, ka pārtikas produkts satur maz nātrija/sāls, un jebkuru norādi, ko patērētājs tā varētu saprast, drīkst izmantot tikai tad, ja produktā ir ne vairāk kā 0,12 g nātrija vai tikpat daudz sāls uz 100 g vai 100 ml. Ūdenim, kas nav dabīgais minerālūdens un kur[a]m nepiemēro Direktīvas [2009/54] darbības jomu, šai vērtībai nebūtu jāpārsniedz 2 mg nātrija uz 100 ml.

Ļoti maz nātrija/sāls

Norādi, ka pārtikas produkts satur ļoti maz nātrija/sāls, un jebkuru norādi, ko patērētājs tā varētu saprast, drīkst izmantot tikai tad, ja produktā ir ne vairāk kā 0,04 g nātrija vai tikpat daudz sāls uz 100 g vai 100 ml. Šo norādi nav atļauts izmantot dabīgiem minerālūdeņiem un citiem ūdeņiem."

Direktīva 2000/13

14 Saskaņā ar Direktīvas 2000/13 2. pantu:

"1. Marķējums un izmantojamās metodes nedrīkst:

a) būt tādas, kas maldina pircēju, konkrēti:

i) par pārtikas produkta raksturīgajām pazīmēm un, jo īpaši, tā raksturu, identitāti, īpašībām, sastāvu, daudzumu, derīgumu, izcelsmi vai pirmavotu, izgatavošanas vai ražošanas veidu;

ii) piedēvējot pārtikas produktam tādu iedarbību vai īpašības, kas tam nepiemīt;

iii) liekot saprast, ka pārtikas produktam piemīt īpašas pazīmes, kad īstenībā šādas pazīmes piemīt visiem līdzīgiem pārtikas produktiem;

b) ievērojot Kopienas noteikumus, ko piemēro dabiskajiem minerālūdeņiem un īpašam uzturam paredzētai pārtikai, piedēvēt jebkuram pārtikas produktam spējas novērst, ārstēt vai izārstēt kādu cilvēka slimību vai atsaukties uz šādām spējām.

[..]

3. Šā panta 1. un 2. punktā minētie aizliegumi vai ierobežojumi attiecas arī uz:

a) pārtikas produktu pasniegšanas veidu, jo īpaši to formu, izskatu vai iesaiņojumu, izmantojamiem iesaiņošanas materiāliem, izvietojumu un apkārtni, kādā tie izstādīti;

b) reklāmu."

Direktīva 2009/54

15 Direktīvas 2009/54 preambulas 5., 8. un 9. apsvērumā ir noteikts:

"5) Izstrādājot noteikumus par dabīgajiem minerālūdeņiem, galvenajam mērķim vajadzētu būt patērētāju veselības aizsardzībai, novēršot patērētāju iespējamu maldināšanu un nodrošinot godīgu tirdzniecību.

[..]

8) Uz dabīgo minerālūdeņu marķējumu attiecina vispārīgos noteikumus, kas izklāstīti Direktīvā [2000/13]. Tādēļ šajā direktīvā var paredzēt vienīgi papildinājumus un atkāpes, kas jāparedz attiecībā uz šiem vispārīgajiem noteikumiem.

9) Patērētājs obligāti būtu jānodrošina ar informāciju par dabīgā minerālūdens analītisko sastāvu."

16 Saskaņā ar Direktīvas 2009/54 7. panta 2. punkta a) apakšpunktu:

"Dabīgā minerālūdens etiķetē norāda arī šādu obligātu informāciju:

a) ziņas par ķīmisko sastāvu, norādot raksturīgākās sastāvdaļas".

17 Minētās direktīvas 9. pantā ir paredzēts:

"1. Uz iepakojuma vai etiķetes, kā arī jebkāda veida reklāmā aizliegts lietot norādes, aprakstus, preču zīmes, firmas zīmes, attēlus vai citas zīmes, tostarp simbolus, kas:

a) dabīgā minerālūdens gadījumā norāda uz tādām īpašībām, kādu ūdenim nav, jo īpaši tas attiecas uz tā izcelsmi, ieguves avota ekspluatācijas atļaujas izsniegšanas datumu, analīžu rezultātiem vai jebkuru norādi uz autentiskuma garantijām;

[..]

2. Aizliegti visi norādījumi, kuri dabīgajam minerālūdenim piedēvē īpašības, kas ļautu to lietot cilvēku slimību profilaksē, ārstēšanā vai dziedināšanā.

Tomēr III pielikumā uzskaitītās norādes ir atļautas, ja tās atbilst minētajā pielikumā noteiktajiem kritērijiem vai, ja tādu nav, attiecīgās valsts noteikumu kritērijiem, un ar noteikumu, ka tās izstrādātas, pamatojoties uz fizikāli ķīmiskajām analīzēm un, vajadzības gadījumā, farmakoloģiskajiem, fizioloģiskajiem un klīniskajiem pētījumiem, kas veikti ar atzītām zinātniskām metodēm saskaņā ar I pielikuma I iedaļas 2. punktu.

Dalībvalstis var atļaut tādas norādes kā "stimulē gremošanu", "veicina aknu un žultspūšļa darbību" vai tamlīdzīgas. Dalībvalstis var atļaut arī citas norādes, ja tās nav pretrunā [..] šā punkta pirmajā daļā paredzētajiem principiem un atbilst tā otrajā daļā paredzētajiem principiem.

[..]"

18 Direktīvas 2009/54 III pielikumā "9. panta 2. punktā noteiktās pazīmes un kritēriji" ir ietverta norāde "derīgs izmantošanai diētās ar samazinātu nātrija saturu", kura ir papildināta ar kritēriju, atbilstoši kuram "nātrija saturs mazāks par 20 mg/l".

Francijas tiesības

19 Saskaņā ar *Code de la consommation* [Patērētāju kodeksa] R. 112-7. panta, ar kuru ir pārņemts Direktīvas 2000/13 2. pants, pirmo un pēdējo daļu:

"Marķējums un izmantojamās metodes nedrīkst būt pircēju vai patērētāju maldinošas, konkrēti, par pārtikas produkta raksturīgajām pazīmēm un, jo īpaši, tā raksturu, identitāti, īpašībām, sastāvu, daudzumu, izturīgumu, izcelsmi vai pirmavotu un izgatavošanas vai ražošanas veidu.

[..]

Iepriekš paredzētie aizliegumi vai ierobežojumi attiecas arī uz reklāmu un pārtikas produktu pasniegšanas veidu [..]."

20 Ar *code de la santé publique* [Sabiedrības veselības kodeksa] R. 1322-44-13. un R. 1322-44-14. pantu savukārt ir paredzēts pārņemt Direktīvas 2009/54 9. pantu.

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

21 *Neptune Distribution* nodarbojas ar dabīgo gāzēto minerālūdeņu "Saint-Yorre" un "Vichy Célestins" pārdošanu un izplatīšanu.

22 Ar *chef de l'unité départementale de l'Allier de la direction régionale de la concurrence, de la consommation et de la répression des fraudes d'Auvergne* 2009. gada 5. februāra lēmumu sabiedrībai *Neptune Distribution* tika izteikts brīdinājums svītrot no šo ūdeņu marķējuma un reklāmas šādas norādes:

— "*St-Yorre* nātrijs ir iegūts galvenokārt no nātrija bikarbonāta. Litrs *St-Yorre* satur tikai 0,53 g sāls (jeb nātrija hlorīda), kas ir mazāk nekā litrā piena!!!";

— "Nejaukt sāli ar nātriju – *Vichy Célestins* nātrijs galvenokārt ir nātrijs, kas ir iegūts no nātrija bikarbonāta. Tas it īpaši nav jaucams ar galda sāli (nātrija hlorīdu). Litrs *Vichy Célestins* satur tikai 0,39 g sāls, kas ir divas līdz trīs reizes mazāk nekā litrā piena!", kā arī, vispārīgi,

— jebkuru norādi, kuras mērķis ir likt domāt, ka abi attiecīgie ūdeņi ir ar zemu sāls vai nātrija saturu.

23 Ar 2009. gada 25. augusta lēmumu *ministre de l'Économie, de l'Industrie et de l'Emploi* noraidīja sūdzību augstākstāvošajai iestādei, ko *Neptune Distribution* bija iesniegusi par šo brīdinājumu.

24 Ar 2010. gada 27. maija spriedumu *tribunal administratif de Clermont-Ferrand* [Klermonferānas Administratīvā tiesa] noraidīja *Neptune Distribution* prasību atcelt iepriekš minēto brīdinājumu un iepriekš minēto lēmumu pilnvaru pārsniegšanas dēļ.

25 *Cour administrative d'appel de Lyon* [Lionas Administratīvā apelācijas tiesa] ar 2011. gada 9. jūnija spriedumu noraidīja *Neptune Distribution* iesniegto apelācijas sūdzību par šo spriedumu.

26 *Neptune Distribution* par šo apelācijas instances spriedumu iesniedza kasācijas sūdzību iesniedzējtiesā. Šīs kasācijas sūdzības pamatojumam *Neptune Distribution* tostarp izvirzīja pamatu par to, ka *cour administrative d'appel de Lyon* ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā saistībā ar *code de la consommation* R. 112-7. pantu un *code de la santé publique* R. 1322-44-13. un R. 1322-44-14. pantu.

27 Iesniedzējtiesa norāda, ka uz šo prasības pamatu dodamā atbilde ir atkarīga no tā, vai Regulas Nr. 1924/2006 pielikumā kā pamats "sāls ekvivalenta" aprēķinam pārtikas produktā esošajā nātrija daudzumā ir norādīts vienīgi nātrija daudzums, kas, savienojoties ar hlora joniem, veido nātrija hlorīdu jeb galda sāli, vai arī produkta sastāvā esošais kopējais nātrija daudzums visās tā formās.

28 Šajā pēdējā gadījumā ūdeni ar lielu nātrija bikarbonāta daudzumu nevarētu tikt uzskatīts par tādu, kurā ir "maz nātrija vai sāls", lai gan tajā ir maz vai pat ļoti maz nātrija hlorīda.

29 Tādējādi minerālūdens ar lielu nātrija bikarbonāta daudzumu izplatītājam būtu aizliegts savās etiķetēs un reklāmas vēstījumos ietvert jebkuru, pat patiesu norādi par tā produkta nelielo sāls vai nātrija hlorīda saturu, ciktāl šī norāde varētu maldināt pircēju par kopējo nātrija saturu attiecīgajā minerālūdenī.

30 Šādā kontekstā iesniedzējtiesa piebilst, kā tas arī tostarp izriet no 2005. gada 21. aprīļa *EFSA* atzinuma, ka paaugstināts asinsspiediens ir galvenās nevēlamās sekas, kas identificētas saistībā ar palielinātu nātrija daudzumu. Lai gan tajā ir vainojams nātrijs, tomēr arī hlorīda joni veicina asinsspiediena paaugstināšanos. Vairāki pētījumi pierādot, ka uzturam, kas bagāts ar nātrija bikarbonātu, nav tāda pati nevēlama ietekme uz personām, kuras cieš no hipertonijas, kāda ir uzturam, kas bagāts ar nātrija hlorīdu. Ir tiesa, ka 2011. gada jūnijā publicētā atzinumā *EFSA* Regulas Nr. 1924/2006 13. panta 3. punktā minētajā atļauto veselīguma norāžu sarakstā atteicās iekļaut norādi, ka nātrija bikarbonātam nav nevēlamas ietekmes uz asinsspiediena paaugstināšanos, pamatojoties uz to, ka šīs norādes atbalsta nolūkā veiktajam pētījumam neesot bijis pietiekamu metodoloģisku garantiju, lai no tā varētu tikt izdarīti negrozāmi secinājumi. Tomēr šis apstāklis nav jāuzskata par tādu, kas ļauj apgalvot, ka nātrija bikarbonāts ir jāuzskata par tādu, kas var izraisīt vai pastiprināt paaugstinātu asinsspiedienu tādā pašā proporcijā kā nātrija hlorīds.

31 Tādējādi šī tiesa uzskata, ka pastāv šaubas par atbilstību saistībā ar veselības apdraudējuma riskiem patērētājiem starp ūdeņu ar lielu nātrija bikarbonāta daudzumu un ūdeņu ar lielu nātrija hlorīda daudzumu patēriņu. Līdz ar to ir jāizvērtē, vai *Neptune Distribution* vārda un reklāmas informācijas brīvībai un darījumdarbības brīvībai noteiktie ierobežojumi ir nepieciešami un samērīgi, it īpaši ņemot vērā prasību nodrošināt augstu patērētāju veselības aizsardzības līmeni.

32 Šādos apstākļos *Conseil d'État* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai pārtikas produktā esošā nātrija daudzuma "sāls ekvivalenta" Regulas Nr. 1924/2006 pielikuma izpratnē aprēķina bāzi veido vienīgi nātrija daudzums, kas, savienojoties ar hlora joniem, veido nātrija hlorīdu jeb galda sāli, vai arī tā ietver produkta sastāvā esošo kopējo nātrija daudzumu visās tā formās?

2) Vai, ja tiktu apstiprināts otrais pieņēmums, Direktīvas 2000/13 2. panta 1. punkta un Direktīvas 2009/54 9. panta 1. un 2. punkta tiesību normās apvienojumā ar šīs direktīvas III pielikumu, ja tās tiek interpretētas, ņemot vērā Regulas Nr. 1924/2006 pielikumā noteikto ekvivalences attiecību starp nātriju un sāli, aizliedzot minerālūdens izplatītājam savās etiķetēs un reklāmas vēstījumos ietvert jebkuru norādi par tā produkta it kā nelielo sāls vai nātrija hlorīda saturu, ja tajā turklāt ir liels nātrija bikarbonāta daudzums, jo šī norāde varētu maldināt pircēju par ūdens kopējo nātrija saturu, nav ievērota LES 6. panta 1. punkta pirmā daļa, to skatot kopā ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 11. panta 1. punktu (vārda un informācijas brīvība) un 16. pantu (darījumdarbības brīvība), kā arī ECPAK 10. pantu?"

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo jautājumu

33 Iesākumā ir jāatgādina, ka ar LESD 267. pantu ieviestajā valsts tiesu un Tiesas sadarbības procedūrā Tiesai ir jāsniedz valsts tiesai noderīga atbilde, kas ļautu tai atrisināt strīdu, kuru izskata valsts tiesa. Saistībā ar to, ja nepieciešams, Tiesai ir jāpārformulē tai uzdotie jautājumi. Tiesas uzdevums ir interpretēt visas Savienības tiesību normas, kas valstu tiesām ir vajadzīgas, lai izlemtu par strīdiem, kas iesniegti izskatīšanai valstu tiesās, pat ja šīs tiesību normas nav skaidri norādītas šo tiesu uzdotajos jautājumos (spriedums *Doc Generici*, C-452/14, EU:C:2015:644, 33. punkts un tajā minētā judikatūra).

34 Līdz ar to, lai arī formāli iesniedzējtiesa ir ierobežojusi savu pirmo jautājumu vienīgi ar Regulas Nr. 1924/2006 pielikumā ietvertā jēdziena "sāls ekvivalents" interpretāciju, šāds apstāklis nav šķērslis Tiesai sniegt valsts tiesai Savienības tiesību interpretāciju, kas tai var būt noderīga, izspriežot iztiesājamo lietu, neatkarīgi no tā, vai šī tiesa savu jautājumu formulējumā ir uz tām atsaukusies. Šajā ziņā Tiesai no visas valsts tiesas iesniegtās informācijas, tostarp no lēmuma par prejudiciālu jautājumu uzdošanu pamatojuma, ir tiesības izdalīt tos minēto tiesību elementus, kuriem ir nepieciešama interpretācija, ņemot vērā strīdus priekšmetu (šajā ziņā skat. spriedumu *Doc Generici*, C-452/14, EU:C:2015:644, 34. punkts un tajā minētā judikatūra).

35 Šajā lietā ir jānorāda, ka iesniedzējtiesa sava lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pamatojumā ir atsaukusies arī uz Direktīvas 2009/54 normām.

36 Turklāt no šī pamatojuma izriet, ka iesniedzējtiesa tajā iesniegtā strīda atrisinājumam vēlas noskaidrot, vai uz dabīgā minerālūdens iepakojuma, etiķetes vai reklāmā var tikt ietvertas norādes par maza nātrija vai sāls daudzumu minētā ūdens sastāvā, tostarp ar norādi uz vienu ķīmisko savienojumu, kurā ietilpst nātrijs, šajā gadījumā – nātrija hlorīds jeb galda sāls, neprecizējot kopējo nātrija saturu visās tā ķīmiskajās formās, ciktāl šis kopējais saturs varētu pārsniegt nātrija vai tā sāls ekvivalenta daudzuma robežas, kādas ir paredzētas Savienības regulējumā, kas piemērojams dabīgajam minerālūdenim izmantotajās norādēs un uzrakstos.

37 Tātad pirmais jautājums ir jāsaprot tādējādi, ka ar to būtībā tiek mēģināts noskaidrot, vai Savienības tiesības ir jāinterpretē tādējādi, ka tām ir pretrunā, ka uz dabīgā minerālūdens iepakojuma, etiķetes vai reklāmā ir ietvertas norādes vai uzraksti ar mērķi likt patērētājam noticēt, ka attiecīgajā ūdenī ir maz vai pat ļoti maz nātrija vai sāls vai ka tas ir piemērots uzturam ar samazinātu nātrija saturu, ja kopējais nātrija saturs visos tā klātesošajos ķīmiskajos savienojumos pārsniedz nātrija vai tā sāls ekvivalenta daudzumus, kādi ir paredzēti Savienības tiesiskajā regulējumā, kas ir piemērojams šajā jomā.

38 Lietderīgas atbildes uz minēto jautājumu sniegšanai ir jāņem vērā gan Regulas Nr. 1924/2006, gan Direktīvas 2009/54 tiesību normas.

39 Saskaņā ar Regulas Nr. 1924/2006 1. panta 5. punktu tā ir piemērojama, neskarot Direktīvas 2009/54 noteikumus.

40 Ja ar minēto regulu ir paredzēts vispārējs regulējums par uzturvērtības un veselīguma norāžu uz pārtikas produktiem izmantošanu, minētajā direktīvā ir paredzētas speciālas normas attiecībā uz uzrakstiem, kādi var būt uz dabīgā minerālūdens iepakojuma, etiķetes un reklāmā.

41 Regulas Nr. 1924/2006 8. panta 1. punktā šādas uzturvērtības norādes ir atļautas tikai tad, ja tās ir uzskaitītas šīs regulas pielikumā un atbilst šajā regulā paredzētajiem nosacījumiem.

42 Attiecībā uz uzturvērtības norādēm, kurās ir ietvertas atsauces uz nātrija vai sāls saturu, minētais pielikums ļauj raksturot pārtikas produktu kā tādu, kurā ir "maz nātrija vai sāls" vai "ļoti maz nātrija vai sāls", vai izmantot jebkuru citu norādi, kuru patērētājs varētu šādi saprast, ar nosacījumu, ka produktā ir ne vairāk kā 0,12 g nātrija vai tikpat daudz sāls uz 100 g vai 100 ml attiecībā uz pirmo no šīm norādēm un ne vairāk kā 0,04 g šī paša elementa attiecībā uz otro no minētajām norādēm.

43 Ūdenim tomēr šajā ziņā ir piemērojamas speciālas normas.

44 Konkrētāk, pirmkārt, Regulas Nr. 1924/2006 pielikumā ir aizliegts izmantot norādi "ļoti maz nātrija vai sāls" vai izmantot jebkuru citu norādi, kuru patērētājs varētu saprast tāpat attiecībā uz dabīgo minerālūdeni un citu ūdeni.

45 Otrkārt, norāde "maz nātrija vai sāls", tāpat kā visas citas norādes, kuras patērētājs var šādi saprast, atbilstoši šim pašam pielikumam ir atļauta attiecībā uz ūdeni, kas nav dabīgais minerālūdens, kas ietilpst Direktīvas 2009/54 piemērošanas jomā, ar nosacījumu, ka attiecīgā vērtība nepārsniedz 2 mg nātrija uz 100 ml, proti, 20 mg uz litru.

46 Saskaņā ar Direktīvas 2009/54 9. panta 2. punkta otro daļu šīs direktīvas III pielikumā paredzētie uzraksti ir atļauti, ja vien ir ievēroti tajā paredzētie atbilstošie kritēriji vai – to neesamības gadījumā – ja ir ievēroti valsts tiesiskajā regulējumā paredzētie kritēriji, ar nosacījumu, ka ir ievēroti zināmi tehniska rakstura nosacījumi.

47 Minētajā pielikumā ir ietverts uzraksts "derīgs izmantošanai diētās ar samazinātu nātrija saturu", kas ir papildināts ar kritēriju, atbilstoši kuram "nātrija saturs mazāks par 20 mg/l".

48 Precizējot Direktīvā 2009/54 nātrija maksimālo daudzumu gadījumam, ja uz dabīgā minerālūdens iepakojuma, etiķetes vai reklāmā ir ietverts uzraksts par mazu nātrija saturu, Savienības likumdevējs nav paredzējis nošķirt nātriju atkarībā no ķīmiskā savienojuma, kurā tas ietilpst vai no kura tas ir iegūts.

49 Attiecībā gan uz Regulas Nr. 1924/2006, gan Direktīvas 2009/54 mērķiem ir jāatgādina, ka atbilstoši šīs regulas 1. pantā noteiktajam tās mērķis ir nodrošināt efektīvu iekšējā tirgus darbību, vienlaikus nodrošinot augstu patērētāju aizsardzības līmeni. Šajā ziņā minētās regulas preambulas 1. un 9. apsvērumā ir precizēts, ka īpaši ir jāsniedz patērētājam vajadzīgā informāciju, lai ļautu tam izdarīt efektīvu izvēli, pārzinot faktus (spriedums *Ehrmann*, C-609/12, EU:C:2014:252, 40. punkts).

50 Izstrādājot noteikumus par dabīgajiem minerālūdeņiem, galvenajam mērķim atbilstoši Direktīvas 2009/54 preambulas 5. apsvērumam būtu jābūt patērētāju veselības aizsardzībai, novēršot patērētāju iespējamu maldināšanu un nodrošinot godīgu tirdzniecību. Šajā ziņā šīs direktīvas preambulas 9. apsvērumā ir precizēts, ka patērētājs noteikti būtu jānodrošina ar informāciju par dabīgā minerālūdens analītisko sastāvu (skat. spriedumu *Hotel Sava Rogaška*, C-207/14, EU:C:2015:414, 40. punkts).

51 Tādējādi ir jākonstatē, ka, pieņemdams Regulas Nr. 1924/2006 un Direktīvas 2009/54 normas, Savienības likumdevējs ir uzskatījis par nepieciešamu nodrošināt, ka patērētājs saņem piemērotu un pārskatāmu informāciju par nātrija daudzumu patēriņam paredzētajā ūdenī.

52 Šīs garantijas ir jānovērtē, ievērojot arī ietekmi, kādu nātrija patēriņa apmēra daudzums atstāj uz cilvēka veselību.

53 Ciktāl ir acīmredzams, ka nātrijs ir dažādu ķīmisko savienojumu, proti, tostarp nātrija hlorīda jeb galda sāls un nātrija bikarbonāta sastāvdaļa, tā daudzums dabīgajos minerālūdeņos ir jānovērtē atbilstoši Direktīvas 2009/54 normām, ņemot vērā tā pilnīgo sastāvu attiecīgajos dabīgajos minerālūdeņos, neatkarīgi no tā ķīmiskās formas.

54 Ir tiesa, ka saskaņā ar Direktīvas 2009/54 7. panta 2. punkta a) apakšpunktu uz dabīgā minerālūdens etiķetes obligāti ir jābūt uzrakstam ar analītisko sastāvu, norādot raksturīgākās sastāvdaļas.

55 Tomēr ir jānorāda, ka dabīgā minerālūdens iepakojums, etiķetes un reklāma, kur neatkarīgi no uzraksta uz etiķetes par kopējo nātrija saturu šajā ūdenī saskaņā ar šī sprieduma iepriekšējā punktā minēto tiesību normu ir ietverts arī uzraksts ar atsauci uz mazu sāls daudzumu ūdenī, arī var maldināt patērētāju, ciktāl tie var likt noticēt, ka šajā ūdenī ir maz nātrija vai sāls vai ka tas ir piemērots uzturam ar samazinātu nātrija daudzumu, kaut gan patiesībā nātrija daudzums tā sastāvā ir 20 mg/l vai vairāk (pēc analoģijas skat. spriedumu *Teekanne*, C-195/14, EU:C:2015:361, 38.–41. punkts).

56 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, uz pirmo jautājumu ir jāatbild šādi:

— Regulas Nr. 1924/2006 8. panta 1. punkts, to lasot kopsakarā ar šīs regulas pielikumu, ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to attiecībā uz dabīgo minerālūdeni un citu ūdeni ir aizliegts izmantot norādi "ļoti maz nātrija vai sāls" vai jebkuru citu norādi, kuru patērētājs varētu saprast tāpat;

— Direktīvas 2009/54 9. panta 2. punkts, to lasot kopsakarā ar šīs direktīvas III pielikumu, ir jāinterpretē tādējādi, ka tam ir pretrunā, ka uz dabīgā minerālūdens iepakojuma, etiķetes vai reklāmā ir ietvertas norādes vai uzraksti ar mērķi likt patērētājam noticēt, ka attiecīgajā ūdenī ir maz nātrija vai sāls vai ka tas ir piemērots uzturam ar samazinātu nātrija saturu, ja kopējais nātrija saturs visos tā klātesošajos ķīmiskajos savienojumos ir vienāds ar vai pārsniedz 20 mg/l.

Par otro jautājumu

57 Ar savu otro jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai Direktīvas 2000/13 2. panta 1. punkts un Direktīvas 2009/54 9. panta 1. un 2. punkts, tos lasot kopsakarā ar šīs pēdējās direktīvas III pielikumu, kā arī ar Regulas Nr. 1924/2006 pielikumu, ir spēkā esoši, ciktāl ar tiem ir aizliegts uz dabīgā minerālūdens iepakojuma, etiķetes vai reklāmā ietvert jebkādas norādes vai uzrakstus par to, ka attiecīgajā ūdenī ir maz nātrija hlorīda jeb galda sāls, kas var maldināt patērētāju attiecībā uz kopējo nātrija saturu attiecīgajā ūdenī.

58 Iesniedzējtiesa lūdz Tiesu novērtēt šo tiesību normu spēkā esamību atbilstoši LES 6. panta 1. punkta pirmajai daļai, to lasot kopsakarā ar Hartas 11. panta 1 punktu un 16. pantu, kā arī ECPAK 10. pantu.

59 Iesākumā ir jānorāda, ka lai arī ar savu otro jautājumu iesniedzējtiesa lūdz Tiesu novērtēt Direktīvas 2000/13 tiesību normas spēkā esamību, šī direktīva nav piemērojama pamatlietā.

60 Direktīvas 2000/13 2. panta 1. punkta a) apakšpunktā un 3. punktā ir vienīgi paredzēts, ka etiķete, marķējums vai reklāma nedrīkst būt tādi, kas maldina pircēju, tostarp par pārtikas produkta raksturīgajām pazīmēm.

61 Tādējādi atšķirībā no Regulas Nr. 1924/2006 un Direktīvas 2009/54, Direktīvas 2000/13 tiesību normās nav paredzētas speciālas prasības dabīgā minerālūdens ražotājiem un izplatītājiem saistībā ar tādu norāžu vai uzrakstu izmantošanu, kuri var likt noticēt, ka attiecīgajā ūdeni ir maz vai ļoti maz nātrija vai sāls un ka tas ir piemērots uzturam ar samazinātu nātrija daudzumu.

62 Līdz ar to šajā lietā ir jāpārbauda tikai Direktīvas 2009/54 9. panta 1. un 2. punkta, tos lasot kopsakarā ar šīs direktīvas III pielikumu, kā arī Regulas Nr. 1924/2006 pielikumu, spēkā esamība.

63 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka vārda un informācijas brīvība ir paredzēta Hartas 11. pantā, kuram ar LES 6. panta 1. punktu ir atzīts tāds pats juridiskais spēks kā Līgumiem.

64 Šī brīvība tiek aizsargāta arī saskaņā ar ECPAK 10. pantu, kas ir piemērojams it īpaši, kā izriet no Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūras, uzņēmēja veiktai komerciāla rakstura informācijas izplatīšanai, kas notiek tostarp reklāmas tekstu veidā (skat. ECT spriedumus, 1994. gada 24. februāris, *Casado Coca* pret Spāniju, A sērija, Nr. 285, 35. un 36. punkts, kā arī 2003. gada 11. decembris, *Krone Verlag GmbH & Co. KG* pret Austriju (Nr. 3), *Recueil des arrêts et décisions* 2013-XII, 19. un 20. punkts).

65 Tā kā Hartas 11. pantā paredzētajai vārda un informācijas brīvībai, kā tas izriet no tās 52. panta 3. punkta, kā arī no paskaidrojumiem attiecībā uz Hartu saistībā ar tās 11. pantu, ir tāda pat nozīme un darbības joma, kāda garantēta ECPAK, ir jākonstatē, ka minētajā brīvībā ietilpst tas, ka uzņēmējs uz dabīgā minerālūdens iepakojuma, etiķetes un reklāmā izmanto norādes un uzrakstus ar atsaucēm par nātrija vai sāls daudzumu šajā ūdenī.

66 Turklāt ir jānorāda, ka darījumdarbības brīvība, kura tiek aizsargāta arī ar Hartas 16. pantu, ir jāizvērtē saistībā ar tās funkciju sabiedrībā (šajā ziņā skat. spriedumu *Deutsches Weintor*, C-544/10, EU:C:2012:526, 54. punkts).

67 Aizliegums uz dabīgā minerālūdens iepakojuma, etiķetes un reklāmā ietvert jebkuru norādi vai uzrakstu, kurā ir atsauce uz mazu nātriju daudzumu šajā ūdenī, kas var maldināt pircēju par šo daudzumu, ir iejaukšanās uzņēmēja vārda un informācijas brīvībā, kā arī viņa darījumdarbības brīvībā.

68 Lai gan šīs brīvības tomēr var tikt ierobežotas, jebkuram to īstenošanas ierobežojumam saskaņā ar Hartas 52. panta 1. punktu ir jābūt noteiktam tiesību aktos, un tajos ir jārespektē šo tiesību un brīvību būtība. Turklāt, kā izriet no šīs tiesību normas, ievērojot samērīguma principu, ierobežojumus drīkst uzlikt tikai tad, ja tie ir nepieciešami un patiešām atbilst vispārējas nozīmes mērķiem, ko atzinusi Savienība, vai vajadzībai aizsargāt citu personu tiesības un brīvības.

69 Šajā ziņā ir jānorāda, ka, pirmkārt, šī sprieduma 67. punktā minētā iejaukšanās ir noteikta ar tiesību aktu, proti, ar Regulas Nr. 1924/2006 8. panta 1. punktu, to lasot kopsakarā ar šīs regulas pielikumu, un Direktīvas 2009/54 9. panta 2. punktu, to lasot kopsakarā ar šīs direktīvas III pielikumu.

70 Otrkārt, ar minētajām tiesību normām netiek ietekmēta uzņēmēja vārda un informācijas brīvības būtība, ciktāl ar tām informācija, kura var tikt paziņota patērētājam saistībā ar nātrija vai sāls daudzumu dabīgā minerālūdenī, ir pakļauta noteiktiem nosacījumiem, kuri ir precizēti šī sprieduma 44.–56. punktā.

71 Turklāt, nekādi neaizliedzot dabīgā minerālūdens ražošanu vai tirdzniecību, pamatlietas tiesiskais regulējums aprobežojas tikai ar to, ka noteiktā jomā tiek paredzēti nosacījumi etiķetēm un ar to saistītajām reklāmām. Šādā veidā ar to nekādi netiek aizskarta darījumdarbības brīvības būtība (šajā ziņā skat. spriedumu *Deutsches Weintor*, C-544/10, EU:C:2012:526, 57. un 58. punkts).

72 Tādējādi, kā ir atgādināts šī sprieduma 49.–52. punktā, Regulas Nr. 1924/2006 un Direktīvas 2009/54 tiesību normas, tostarp tās, kurās ir paredzēti ierobežojumi pamatlietas norāžu un uzrakstu izmantošanai, ir domātas, lai nodrošinātu augstu patērētāju aizsardzības līmeni, lai tiem garantētu piemērotu un pārskatāmu informāciju par nātrija saturu patēriņam paredzētajā ūdenī, lai nodrošinātu godīgu tirdzniecību un aizsargātu cilvēka veselību.

73 Kā to ir norādījis ģenerāladvokāts savu secinājumu 46. punktā, cilvēku veselības aizsardzība, kā arī patērētāju tiesību aizsardzība augstā līmenī ir vispārējas nozīmes leģitīmi mērķi, kuri tiek īstenoti ar Savienības tiesībām, tostarp saskaņā ar LESD 9. un 12. pantu, 114. panta 3. punktu, 168. panta 1. punktu un 169. panta 1. punktu, kā arī Hartas 35. un 38. pantu.

74 Nepieciešamība nodrošināt, ka patērētājs saņem cik vien iespējams precīzu un pārskatāmu informāciju attiecībā uz produkta raksturīgajām iezīmēm, saglabājas cieši saistīta ar cilvēka veselības aizsardzību, un tas ir vispārējas nozīmes jautājums (šajā ziņā skat. ECT spriedumus, 1998. gada 25. augusts, *Hertel* pret Šveici, *Recueil des arrêts et décisions* 1998-VI, 47. punkts, kā arī 2000. gada 2. maijs, *Bergens Tidende* u.c. pret Norvēģiju, *Recueil des arrêts et décisions* 2000-IV, 51. punkts), ar ko var tikt attaisnoti ierobežojumi uzņēmēja vārda un informācijas brīvībai un viņa darījumdarbības brīvībai.

75 Šādos apstākļos novērtējums par apstrīdēto tiesību normu spēkā esamību ir jāveic, ievērojot prasību saistībā ar šo dažādo pamattiesību un leģitīmu vispārēju interešu mērķu, kas ir aizsargāti ar Savienības tiesību sistēmu, nepieciešamo saskaņošanu un taisnīgu līdzsvaru starp šīm tiesībām (šajā ziņā skat. spriedumu *Deutsches Weintor*, C-544/10, EU:C:2012:526, 47. punkts).

76 Attiecībā uz tiesas pārbaudi, piemērojot samērīguma principu, Savienības likumdevējam ir jāatzīst īpaša novērtējuma brīvība tādā jomā kā tā, par kuru ir pamata lieta, kur tam ir jāizdara politiska, ekonomiska un sociāla rakstura izvēles un kur tam ir jāveic kompleksi vērtējumi (šajā ziņā skat. spriedumus, *British American Tobacco (Investments)* un *Imperial Tobacco*, C-491/01, EU:C:2002:741, 123. punkts, kā arī *Alliance for Natural Health* u.c., C-154/04 un C-155/04, EU:C:2005:449, 52. punkts).

77 Šajā ziņā ir jānorāda, pirmkārt, ka, pat pieņemot, ka norāde vai uzraksts, kuros ir ietverta atsauce uz nātrija daudzumu dabīgā minerālūdenī savienojumā ar hlora joniem, paši par sevi varētu tikt uzskatīti par objektīvi pareiziem, tie tomēr ir nepilnīgi, jo liek domāt, ka ūdenī ir maz nātrija, kaut gan patiesībā kopējais nātrija saturs pārsniedz Savienības tiesiskajā regulējumā paredzētās robežas (šajā ziņā skat. spriedumu *Deutsches Weintor*, C-544/10, EU:C:2012:526, 51. punkts).

78 Šādā gadījumā uz iepakojuma, etiķetes un reklāmā ietvertā informācija, kura sastāv no minētās norādes vai uzraksta, var maldināt pircēju par nātrija daudzumu attiecīgajā minerālūdenī, kas tiek apskatīts pamatlietā.

79 Otrkārt, ir jānoraida *Neptune Distribution* argumentācija, atbilstoši kurai tiesību normas, par kurām tiek veikta pārbaude, pārsniedz to, kas ir nepieciešams patērētāju veselības aizsardzībai, jo tās ir piemērojamas nātrijam neatkarīgi no tā ķīmiskās formas, ieskaitot attiecībā uz tā nātrija bikarbonāta formu, kaut gan šī pēdējā molekula neesot kaitīga cilvēka veselībai, jo vienīgi nātrija hlorīds izraisa paaugstinātu asinsspiedienu.

80 Neesot vajadzībai lemt par jautājumu, vai saistībā ar paaugstināta asinsspiediena izraisīšanu bagātīga nātrija patēriņa savienojumā ar hlora joniem kaitīgais raksturs ir salīdzināms ar risku, kāds rodas no nātrija patēriņa citā ķīmiskā savienojumā, it īpaši no nātrija bikarbonāta patēriņa, ir jākonstatē, ka šo risku ir noteicis Savienības likumdevējs attiecībā uz, pirmkārt, cilvēka veselības aizsardzības imperatīvo raksturu un, otrkārt, piesardzības principu šajā jomā.

81 Kā to ir norādījis ģenerāladvokāts savu secinājumu 49. punktā, Savienības likumdevējam ir jāņem vērā piesardzības princips, saskaņā ar kuru, ja turpina pastāvēt neskaidrība par riska esamību vai tā pakāpi attiecībā uz cilvēku veselību, var tikt noteikti aizsardzības pasākumi, negaidot, kad šo risku faktiskā esamība un nopietnība tiks pilnībā pierādīta (skat. spriedumu *Acino*/Komisija, C-269/13 P, EU:C:2014:255, 57. punkts).

82 Ja izrādās, ka veikto pētījumu rezultātu nepietiekamības, nepārliecinošā rakstura vai neprecizitātes dēļ nav iespējams droši noteikt apgalvotā riska esamību vai pakāpi, bet gadījumā, ja risks iestātos, pastāv iespējamība, ka var rasties faktisks kaitējums sabiedrības veselībai, piesardzības princips attaisno ierobežojošu pasākumu ieviešanu (šajā ziņā skat. spriedumu *Acino*/Komisija, C-269/13 P, EU:C:2014:255, 58. punkts).

83 Ņemot vērā Tiesas rīcībā esošos lietas materiālus un tostarp *EFSA* 2005. gada 21. aprīļa atzinumu, kas ir minēts šī sprieduma 30. punktā un uz kuru ir izdarīta atsauce lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu, nešķiet, ka risks cilvēka veselībai no bagātīga nātrija patēriņa visos tā savienojumos, it īpaši nātrija bikarbonāta veidā, būtu izslēgts.

84 Šādos apstākļos ir jākonstatē, ka Savienības likumdevējs pamatoti varēja uzskatīt, ka tādas prasības un ierobežojumi kā tie, kas paredzēti tiesību normās, par kurām ir uzdots pirmais jautājums attiecībā uz tādu norāžu un uzrakstu izmantošanu, kuros ir atsauce uz mazu nātrija daudzumu dabīgā minerālūdenī, bija piemēroti un nepieciešami, lai Savienībā nodrošinātu cilvēka veselības aizsardzību.

85 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, ir jāsecina, ka iejaukšanās uzņēmēja vārda un informācijas brīvībā, kā arī viņa darījumdarbības brīvībā šajā lietā ir samērīga ar izvirzītajiem mērķiem.

86 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, ir jākonstatē, ka otrā jautājuma pārbaudē nav atklājies neviens apstāklis, kas varētu ietekmēt Direktīvas 2009/54 9. panta 1. un 2. punkta, tos lasot kopsakarā ar šīs direktīvas III pielikumu, kā arī Regulas Nr. 1924/2006 pielikumu, spēkā esamību.

Par tiesāšanās izdevumiem

87 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (ceturtā palāta) nospriež:

1) Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 20. decembra Regulas (EK) Nr. 1924/2006 par uzturvērtības un veselīguma norādēm uz pārtikas produktiem, kurā grozījumi izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 15. janvāra Regulu (EK) Nr. 107/2008, 8. panta 1. punkts, to lasot kopsakarā ar šīs regulas pielikumu, ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to attiecībā uz dabīgo minerālūdeni un citu ūdeni ir aizliegts izmantot norādi "ļoti maz nātrija vai sāls" vai jebkuru citu norādi, kuru patērētājs varētu saprast tāpat;

Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 18. jūnija Direktīvas 2009/54/EK par dabīgo minerālūdeņu ieguvi un tirdzniecību 9. panta 2. punkts, to lasot kopsakarā ar šīs direktīvas III pielikumu, ir jāinterpretē tādējādi, ka tam ir pretrunā tas, ka uz dabīgā minerālūdens iepakojuma, etiķetes vai reklāmā ir ietvertas norādes vai uzraksti ar mērķi likt noticēt patērētājam, ka attiecīgajā ūdenī ir maz nātrija vai sāls vai ka tas ir piemērots uzturam ar samazinātu nātrija saturu, ja kopējais nātrija saturs visos tā klātesošajos ķīmiskajos savienojumos ir vienāds ar vai pārsniedz 20 mg/l;

2) otrā jautājuma pārbaudē nav atklājies neviens apstāklis, kas varētu ietekmēt Direktīvas 2009/54 9. panta 1. un 2. punkta, tos lasot kopsakarā ar šīs direktīvas III pielikumu, kā arī Regulas Nr. 1924/2006 pielikumu, spēkā esamību.

[Paraksti]